

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio tertia. Vtrum dona remaneant in patria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

numerus & sufficientia potest haberi hoc modo, sicut virtutes morales perficiunt vires appetitivas ad obediendum rationi, sic dona perficiunt hominem ad hoc ut prompte sequatur instinctum Spiritus sancti, & ideo in omnibus viribus hominis quae possunt esse plura principia malorum actuum ponuntur dona, scilicet in ratione & in via appetitiva, ratio autem dividitur in speculatiua & practica non sicut in duas potentias sed in vnam distinctam solum per diuersa officia, & in vtraque est considerare apprehensionem veritatis & iudicium de veritate apprehensa. ad apprehensionem ergo veritatis modo superhumano vel diuino perficitur speculatiua ratio per donum intellectus, Practica vero per donum consilii, ad recte autem iudicandum perficitur speculatiua ratio per sapientiam, practica vero per scientiam, virtus autem appetitiua in his quae sunt ad alterum, perficitur per donum pietatis. In his autem quae sunt hominis ad seipsum quantum ad passionem appetitus indigemus duplici perfectione, quia quaedam passionem appetitus retrahunt a bono ut timor periculorum & respectu harum perficimur modo superhumano per donum fortitudinis. Aliae vero passionem inclinant ad malum vel delectationes & concupiscentias carnales. Et contra istas perficimur per donum timoris, in timore enim Domini declinat omnis a malo Prouerb. 16.

Aliter vero a quibusdam accipitur distinctio praedictorum sic, Dona perficiunt hominem in vita tam speculatiua quam actiua. In speculatiua quidem per modum visus inspicit perficit donum intellectus, per modum vero gustus experientis perficit sapientia. In actiua vero vita quantum ad recessum a malo perficit donum timoris. Quantum autem ad operationem boni perficiunt quatuor alia dona, sed differenter, quia quoddam est bonum necessarium & respectu istius perficit scientia ut dirigens, pietas vero ut exequens. Aliud est bonum supererogationis, ad quod non omnes tenentur, & respectu talis boni perficit donum consilii per modum dirigentis, donum vero fortitudinis per modum exequentis.

AD primum arg. dicendum quod si dona sint idem quod virtutes, argumentum bene procederet, sed si dona sint quaedam habitus dati in adiutorium virtutum perficienda ad alio modo operandi, non oportet quod sint tot dona quot virtutes, quia vni donum sufficeret ad dirigendum, respectu plurium virtutum habentium ordinem inter se, sicut fides, spes, & charitas adinuicem ordinantur, & ad aliquid vnum tendunt: & ideo charitati & spei non oportet quod correspondeat aliquid aliud donum, quam illud quod correspondet fidei, & sic potest esse circa alias virtutes habentes inter se ordinem, propter hoc non oportet hoc modo multiplicari dona iuxta numerum virtutum.

AD secundum dicendum quod timor est aliquid perfectius virtute, accipiendum timorem pro dono: sic enim timor facit hominem subiectum Deo per reuerentiam, ut respiciat ab omni eo quod Deo displicet, & hoc fit perfectius per donum timoris, quam per quamcumque virtutem acquisitam.

QVÆSTIO TERTIA.

Utrum dona maneat in patria.

Theo. 1. 2. q. 83. ar. 6.

Tertio quaeritur, utrum dona maneat in patria. Et videtur quod sic, quia Christus fuit comprehensor verus, sed in Christo fuerunt dona: de ipso enim specialiter exponitur illud Esa. 11. Requiescet super eum Spiritus domini, &c. ergo similiter dona possunt esse in beatis.

Item dona sunt perfectiora virtutibus, sed aliqua virtutes remanebunt in patria, ergo fortiori ratione & dona.

IN contrarium arguitur, quia donum pietatis est ad compatiendum proximo, donum autem timoris ad retrahendum a malo. Donum consilii ad consulendum in dubiis, sed in patria non erit compassio de miseria cuiuscumque, nec aliquis indigebit retractione a malo, nec erit aliqua dubitatio de aliquo agendo, ergo praedicta dona non erunt in patria.

RESPONSI O. Dicendum quod de donis possumus loqui dupliciter, scilicet quantum ad habitum, & quantum ad actum; si quantum ad habitum, sic omnia dona remanebunt in patria. Cuius ratio est, quia dona, ut praedi-

ctum est, sunt quaedam dispositiones secundum quas sumus bene mobiles ad instinctum Spiritus sancti, sed istud maxime erit in patria, ergo &c. Quod autem dispositiones tales sint in beatis patet, quia tanto mobile dicitur esse magis subiectum motori, quanto est magis dispositum ad sequendum impressionem eius, sed in patria beati erunt maxime subiecti Deo secundum illud quod habetur. 1. Corin. 15. Cum subiecta fuerint ei omnia, tunc ipse filius erit subiectus ei qui sibi subiecit omnia, ut fit Deus omnia in omnibus, ergo beati erunt maxime dispositi ad sequendum instinctum Spiritus sancti.

Si autem loquamur de donis quantum ad actum, sic dicendum quod consilium, fortitudo, pietas & timor non remanebunt in patria. Cuius ratio est duplex, prima quia nulla potentia potest in aliquem actum, nisi ad praesentiam obiecti, sed obiecta istorum donorum non erunt in patria sicut in arguendo tactum fuit, ergo nec actus istorum donorum. Secunda ratio est, quia praedicta dona perficiunt hominem in vita actiua, sed illa euacuabitur in patria, ergo & haec dona quantum ad actum. Alia vero dona quae perficiunt hominem in vita contemplatiua remanebunt non solum quantum ad habitum, sed etiam ad actum: cuius ratio est, quia illud donum quod dicitur perfectione, & non repugnat gloriae, & cuius obiectum manebit in patria, tale manebit in patria non solum quantum ad habitum, sed quo ad actum. Sed dona perficienda hominem in vita contemplatiua sunt huiusmodi, ergo &c.

AD primum argumentum dicendum quod non est simile de Christo & de beatis, quia Christus non solum fuit comprehensor, sed viator: & ideo in ipso potuerunt esse dona perficienda ipsum, non solum quantum ad vitam contemplatiua, quae ad beatitudinem pertinet sed quo ad vitam actiua in qua degunt viatores. Beati autem simpliciter erunt comprehensores, & nullo modo viatores: & ideo in ipsis non erunt dona perficienda in vita actiua, nisi quantum ad habitum, sed solum illa quae perficiunt in vita contemplatiua.

AD secundum patet ratio, solum enim probat quod omnia dona remanebunt quantum ad habitum, sicut & virtutes, non autem quantum ad actum, nisi illa tantum quae pertinent ad vitam contemplatiua.

QVÆSTIO QVARTA.

Utrum timor seruilis sit bonus.

Theo. 2. 2. q. 19. ar. 4.

Quarto quaeritur de timore seruilis, utrum sit bonus. Et arguitur quod non, quia sicut Deus est propter seipsum amandus, ita est propter seipsum timendus: sed amor mercenarius quo quis amat Deum propter bona temporalia non est bonus, ergo timor seruilis quo deus propter poenam timetur, non est bonus.

Item cuius visus malus est, ipsum quoque malum est, sed visus timoris malus est, igitur &c. Minor probatur per glossam super illud Rom. 8. Non accepistis spiritum seruitutis iterum in timore, quae dicit quod qui in timore facit aliquid & si bonum sit quod facit, non tamen bene facit.

IN contrarium arguitur, quia quod est a Spiritu sancto est bonum, sed timor seruilis est a Spiritu sancto, ergo est bonus. Minor probatur per glossam super illud idem, non accepistis, &c. quae dicit quod vnus est spiritus, qui facit duos timores, scilicet seruilem & castum.

RESPONSI O. Circa quaestionem istam dicendum sunt duo. Primum est, qualiter timor diuiditur in castum, seu filialem & inuicem, & seruilem. Secundum erit, an timor seruilis sit bonus.

QVANTVM ad primum dicendum est quod diuisio timoris in castum, inuicem & seruilem non accipitur omnino, secundum rationes formales obiectorum, sed accipitur secundum quod per ipsam aliquo modo ad Deum conuertitur, vel a Deo auertitur. Accipitur etiam hic timor non proprie solum & stricte, prout respicit malum difficile & arduum, sed large, prout respicit quodcumque malum, dato quod non sit difficile, nec arduum ad vincendum, & istud proprie loquendo pertinet ad odium magis quam ad timorem. Omne malum odibile est, sed non omne malum est timendum, sed solum illud quod cum

MM 3 difficul